

December 2024 – nummer 12

Wij Zêeuwen

E-magazine van Senioren Regio Zeeland,
onderdeel van Senioren Brabant-Zeeland.

P.23
Soms zie je door
de borden
het verkeer
niet meer!

P.4
'Mild worden is
de rijpste groei van
de mens.'

P.9
'Kerstmis is:
compassievol naar de
ander luisteren ...'

P.19
'Hoe Klein Pietje
een heerlijk
avondje had ...'

EEN DAG WOONSHOPPEN 50.000 M² WONEN EN SLAPEN

Met meer dan 500 merken en 40 woonwinkels onder één dak creëren we samen het interieur van je dromen!

Laat je inspireren in onze sfeervolle Woonboulevard met de nieuwste woontrends. Onze adviseurs staan voor je klaar.

Gratis koffie in onze Brasserie by Bouman tegen inlevering van deze advertentie.

Wij sponsoren in 2024 de uitgaven van KBO 'Wij Zêeuwen'

woonboulevard **XXL**
POORTVLIET
Wij zijn wonen

Paasdijkweg 33 Poortvliet | 0166 619100 | info@wbpoortvliet.nl
woonboulevardpoortvliet.nl

Openingstijden

Di - Do: 10.00 - 17.30 | Vr: 10.00 - 21.00
Za: 10.00 - 17.00 | Zo - Ma: gesloten

Bij koninklijke beschikking
Hofleverancier
Bouman-Potter B.V.

**+ 35 MINUTEN RIJDEN VANAF
ROTTERDAM, BREDA EN ANTWERPEN**

Inhoud 1 december 2024

- 3 Van de redactie
- Activiteit Regio Zeeland**
- 4 Verslag Regioeraad Zeeland
- Activiteit afdelingen**
- 5 Tragelfeesten
- Rubriek 'Kunst in Zeeland'**
- 6 Ik wil het altijd nóg beter doen
- Column Ton Roumen**
- 9 Vrede in je hart
- Algemeen**
- 10 Christmas carols zijn sacraal; ze raken je ziel
- Beeld in beeld**
- 12 Sloeber
- Activiteit afdeling**
- 15 Mosselmaaltijd in Vogelwaard
- Een rugzak vol tradities**
- 16 Gooi wat in mijn schoentje
- Hersenspinsels**
- 18 Heerlijk avondje
- Rubriek 'Natuur in Zeeland'**
- 20 Vogels kijken in de Schakerloopolder
- Activiteit afdeling**
- 23 Opfriscursus verkeerskennis
- Scheppingsverhalen**
- 24 Het Boeddhisme kent geen Scheppingsverhalen
- Wat verhalen vertellen**
- 26 Kossemisse volgens Tomas
- Activiteit Regioeraad Zeeland**
- 28 Reizen in 2025
- Activiteit afdeling**
- 31 Project "Senioren zelf aan zet"
- Algemeen**
- 32 Kerstgroet redactie
- 33 Over NLDoet
Colofon

6

11

18

24

33

Van de Redactie

Beste lezers,

‘KBO-Zeeland werkt samen met KBO-Brabant’, zo viel tot het novembernummer op p.1 te lezen, maar sindsdien prijkt op de voorpagina van Wij Zêeuwen: E-magazine van Senioren Regio Zeeland, onderdeel van Senioren-Brabant-Zeeland. KBO-Brabant kende tot voor kort vier regio’s. Zeeland is regio 5.

Alle leden van de vijf regio’s ontvangen 1x per jaar het blad ONS in de brievenbus. Op gezette tijden verschijnt digitaal ONS Mailmagazine. Het E-magazine Wij Zêeuwen wordt sinds januari 2024 maandelijks digitaal verspreid.

Ondertussen zijn er op bestuurlijk niveau natuurlijk stevige contacten ontstaan. De vergaderingen vinden meestal in Den Bosch plaats, maar er komen zeker ook Brabantse bestuurders naar Zeeland.

De commissie Mens en Religie heeft inmiddels aansluiting gevonden bij Zingeving en Identiteit, zoals de collega-werkgroep in Brabant heet.

Geregeld valt te horen: waarom valt er in het blad ONS zo weinig over Zeeland te lezen?

Daar kunt u of uw afdeling zelf verandering in aanbrengen. Heeft u iets speciaals te melden aan de lezers van ONS of van ONS Mailmagazine? Stuur uw bericht (namens de afdeling) naar redactie@onsmagazine.nl

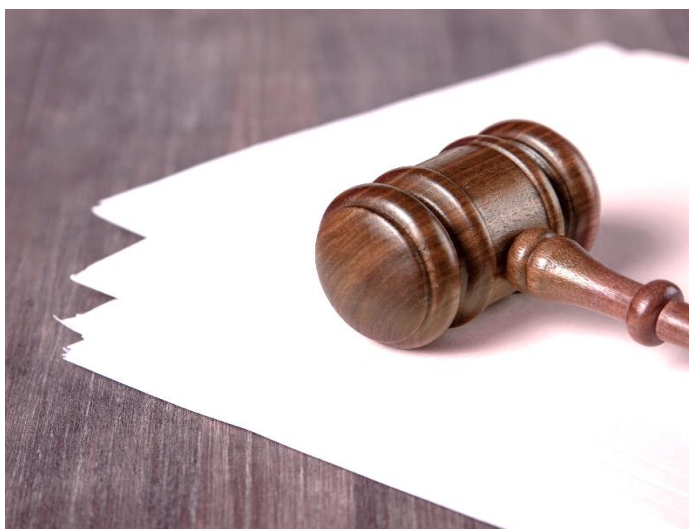
Op wijzeeuwen@kbozeeland.nl kunt u nieuws voor Wij Zêeuwen inleveren.

Heel veel leesplezier

Verlag **Regioberaad** Zeeland

Op 1 november 2024 kwam het regioberaad bijeen in 't Meulengat in Sluiskil. Naast vertegenwoordigers uit de Zeeuwse kringen waren ook vertegenwoordigers uit Brabant aanwezig onder wie Leo Bisschops, voorzitter van Senioren Brabant-Zeeland, directeur Wilma Schroever en Coby Rottier, projectbegeleider Senioren zelf aan zet.

Lillianne van der Ha geeft een overzicht van hoe het contact en samenwerking tussen Brabant en Zeeland verlopen is en beschrijft haar ervaring als AB-lid van Brabant-Zeeland. Aan de vaststelling van de statuten wordt hard gewerkt, maar het vraagt nog even tijd. Het gedicht 'Mild worden' waarmee ze haar opening afsluit, staat hiernaast afgedrukt.

Van de bestuurstafel

De regiораad is bezig doelen te formuleren voor het werkplan om van daaruit jaarlijks keuzes te kunnen maken. Zo wordt ook naar inhoudelijke thema's gekeken om bijeenkomsten voor iedereen te organiseren. Doel is een nauwer contact met afdelingen en leden te creëren.

De contributie blijft hetzelfde voor 2025.

In het afgelopen jaar is er tweemaal een artikel uit Zeeland gepubliceerd in het blad ONS, respectievelijk van activiteiten van de afdeling Goes en Heinkenszand.

Daarnaast brengen de kringen enkele mededelingen in. Zo is er overleg met Brabant over de website(s). Over de besteding van het kringbudget wordt binnen de afdelingen verschillend gedacht.

Project senioren zelf aan zet

Gewezen wordt op het personeelstekort in de zorg en de consequenties daarvan voor de senioren. Aan de orde komen vergrijzing, vereenzaming en vraagverlegenheid. In Zeeland is meer dan de helft van de ouderen eenzaam. Men dient meer en meer een beroep te doen op mantelzorgers en op het sociale netwerk. Vraag daarbij is of een mantelzorger voorhanden is en of er een sociaal netwerk is waar men op terug kan vallen.

Door samen onze krachten te bundelen kunnen we onze leden behoeden voor wat hun de komende jaren te wachten staat.

In het novembernummer van "Wij Zêëuwen" is een bijspijkerbijeenkomst voor vrijwilligers aangekondigd.

Naar de notulen van Wilfried Staelens

MILD WORDEN

*Mild worden is de rijpste groei van de mens.
Het is zacht worden in je woorden,
in de klank van je stem en in heel je zijn.*

*De blik uit je ogen wordt een warm aanvoelen,
omdat je in de mensen om je heen jezelf herkent.
Het heeft niets te maken met zwakheid, het zit veel
dieper.
Het is de kracht die je doet ontwaken en doet leven.*

*Mensen die binnen mild worden, beseffen wie ze zelf
zijn.*

Je oordeelt niet meer over anderen.

Je bent niet langer hard.

*Je wilt niet overal gelden ten koste van je medemens,
je luistert omdat elke andere een voortdurend wonder
is,
je geniet van zon en regen en van heel kleine dingen.*

*Dikwijls zie je die mildheid bij mensen die veel
geleden hebben.*

Ze horen en zien alles anders.

Wie mild wordt heeft zichzelf overwonnen.

Een dankbare zucht van bevrijding welt uit je op:

*Je houdt van mensen,
omdat je geleerd hebt van jezelf te houden,
niet zoals je zou willen zijn, maar gewoon zoals je
bent.*

Tragel Feest 2024

Donderdag 7 november was het zo ver: het Tragel Feest in Bachten Dieke, Terneuzen; later gevolgd door de Hooge Platen in Breskens en het Palet in Clinge.

Wederom dezelfde opzet als vorig jaar; een gezellige middag met de bewoners van Bachtendieke en gehandicapten en mensen met een beperking meegenomen naar Terneuzen door Monique en Kirsten; ook elf KBO-leden namen deel.

Een gebeuren dat jaarlijks wordt georganiseerd door Tragel, Zonnebloem en KBO.

De bekende zangeres Belinda was uitgenodigd en zij zorgde voor een grote ambiance; samen met gehandicapten en mensen met een beperking genieten van spontaniteit en gezelligheid; de polonaise liet overal blijе gezichten zien.

In de pauze een tweede bakje koffie/thee of drankje met voor iedereen een schaalje met (zoete) lekkertjes. Begeleiding en bediening door de medewerkers van Bachten Dieke was weer goed verzorgd.

Belinda gebruikte een deel van de pauze om een paar gevoelige liedjes ten gehore te brengen; een goede zangeres; treedt nogal eens samen op met bekende artiesten zoals Corry Konings.

Na de pauze gingen we vrolijk verder en werden er ook dansjes gedaan. Maar aan gezelligheid komt ook een eind; met als afsluiting het lied dat tegenwoordig zeker niet mag ontbreken: De Engelbewaarder: mooi gezongen door Belinda, een grote stoet in polonaise en zwaaiende mensen aan tafel.

Geweldig om dit te mogen meemaken en later met genoeg een verslagje te maken.

Monique gaat na ettelijke jaren met pensioen, het stokje wordt overgedragen aan Kirsten; volgend jaar bij de evaluatie zal Monique nog aanwezig zijn. Erkentelijkheid aan Monique vanuit KBO voor het organiseren van de mooie Tragel Feesten.

Feesten voor iedereen kan meer aandacht en steun gebruiken.

Tekst en foto's: Maurice Scholter.

Ik wil het altijd nóg **beter** doen

Mijn vader was kleermaker en na de lagere- en ambachtsschool hielp ik hem soms in de kleermakerij. Liever was ik buiten, bezig met het maken van tekeningen van het landschap om me heen met alles wat daarin voorkwam.

Ik gebruikte daarvoor allerhande stukjes papier of karton. Dat doe ik trouwens nog steeds.

Lekker schetsen maken op het erf bij een boerderij. De sfeer opsnuiven van het boerenland. Mensen uit de wereld tekenen. Alles wat op het erf stond vastleggen op papier, ook de rommel. Bij voorkeur teken ik oudere voorwerpen, liever ook een oud pandje dan een moderne flat.

En natuurlijk teken ik ook graag oude schepen, vissers in hun leefomstandigheden en hun omgeving.

Een teken- of schildersopleiding heb ik niet gehad. Ik ben een autodidact. Jacques Prince heeft mij bij de schildersclub Coloriet de techniek bijgebracht. Mijn tekeningen zijn grafisch van opzet, figuratief, maar ook met een vleugje expressionisme. De grote voorbeelden voor mij zijn de zwart/wit pentekeningen en houtskool-schetsen van de Vlaamse kunstenaar Schönberg en later ook van de Antwerpenaar Maurice Seghers. Het werken met acryl heeft me nooit kunnen bekoren.

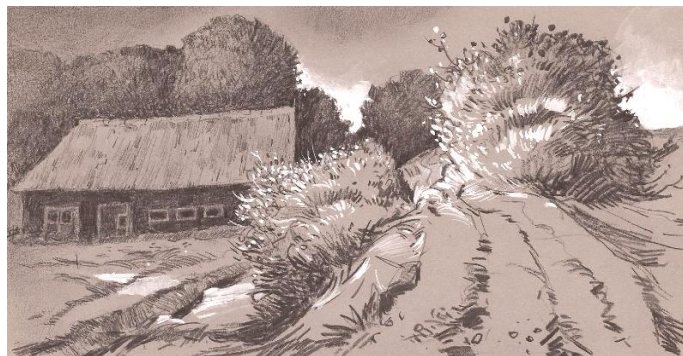
In olieverf heb ik wel gewerkt, maar niet veel. Het pen- en potlood is mijn favoriete tekenmateriaal. Als ik iets tegenkom in de buitenlucht wat mij boeit, dan zet ik dat op papier. Soms werk ik dat thuis uit met aquarelverf, maar eigenlijk gebeurt dat zelden.

Han Reijnhout is een Middelburger in hart en ziel. Hij woont al zijn leven lang in de Breesstraat. Zijn handvaardigheid en tekentalent heeft hij van zijn vader, die ook graag tekende en knutselde.

‘In de zeventiger jaren ben ik gaan werken bij een drukkerij annex uitgeverij. Ik heb toen veel illustraties gemaakt voor onderwijsuitgaven en voor het Zeeuws Platenboek. Ik heb oog voor detail en dat kun je goed zien aan de illustraties die ik in die periode heb gemaakt.

In de tachtiger jaren werd mij door de leiding van Miniatuur Walcheren gevraagd Zeeuwse miniaturen te tekenen en te bouwen. Ik heb daar een aantal jaren plezierig gewerkt. Door mijn ervaring en kennis op het gebied van allerlei typen Zeeuwse schepen zijn veel van mijn scheepsmodellen in het Antwerps Scheepvaartmuseum terecht gekomen. Uiteindelijk heb ik dus mijn twee passies kunnen verenigen: het maken van schetsen en tekeningen toegespitst op alles wat met schepen te maken heeft en het bouwen van allerlei typen Zeeuwse platbodems.’

Zijn bekendheid heeft Han Reijnhout vooral te danken aan zijn specialiteit: het maken van modellen van Zeeuwse vissersschepen. Zijn belangstelling voor deze scheepstypen deelde hij met Leendert Beije. Hij ging zelf modellen bouwen. Voor zijn scheepsmodellen op schaal 1:10 maakt Han alles zelf, ook het metaalwerk, de tuigage, de zeilen en zelfs de gesmede kettingen. Ze munten uit door precisie en gedetailleerdheid. Ook voor de stoffage met bemanningsleden, manden vistuig en dergelijke zorgt hij zelf. De bemanning snijdt hij uit hout, de voorwerpen worden van de echte oorspronkelijke materialen gemaakt. Veel informatie ging hij zelf halen bij oude vissers en scheepsbouwers.

De bouw van één model duurt verscheidene jaren. Tot nu toe heeft hij er acht gemaakt, waarvan er verschillende zijn aangekocht door het Scheepvaartmuseum in Antwerpen en het MuZEEum in Vlissingen.

In 2009 verscheen een fotoboek over het werk van de Middelburgse kunstenaar Han Reijnhout. De Stichting Behoud Werk Han Reijnhout had daartoe het initiatief genomen, ter gelegenheid van zijn 75e verjaardag. Het fotoboek verscheen onder de titel 'Han Reijnhout, portret van een Zeeuws kunstenaar'. Tegelijkertijd met de start van een expositie van Reijnhout's werk in het muZEEum te Vlissingen. Een deel van het geëxposeerde oeuvre van de kunstenaar is in het fotoboek bijeengebracht.

Onder de Zeeuwse kunstenaars is Han Reijnhout de expert op het gebied van oude visserij en scheepsbouw. Hij vervaardigde aquarellen, schetsen en tekeningen die de zeilvisserij van weleer levensecht vastlegden. In het boek is de Zeeuwse maritieme geschiedenis door Han Reijnhout in beelden en modellen vastgelegd. Daarmee heeft de kunstenaar een belangrijke bijdrage geleverd aan het documenteren van het Zeeuwse maritieme erfgoed.

Middelburg in de winter

Han Reijnhout hoefde vroeger niet ver van huis om van het landschap te genieten. Buiten de wallen hield de bebouwing van Middelburg al snel op. Alleen langs de Veerseweg strekte zich lintbebouwing uit vanaf de Veerse singel tot aan de korenmolen De Koning. Daarachter begon het platteland en van daar af heeft Han het silhouet van Middelburg vastgelegd op een mooie winterdag, alles onder de sneeuw en de rijp. 'Het heeft ruig gevrozen', zeggen ze in Zeeland als de ijspegels aan de bomen hangen. Het landschap is dan wit en grijs, met alleen de rode baksteen van de huizen en de molen als kleuraccent.

Han Reijnhout (1934) 'Middelburg in de winter met molen De Koning' olieverf op paneel, ges. en gedat. op achterzijde, 11x20cm (Afgebeeld in het boek Naar Zeeland! Schilders van het Zeeuwse landschap blz. 123)

Dit is het domein van Han Reijnhout, waar hij dikwijls ging hardlopen (hij heeft aan heel wat langeafstandslopen deelgenomen) met in de achterzak een potloodje en een kartonnetje van de verpakking van theezakjes, waarop hij het liefste zijn tekeningetjes maakt. Hier stond hij aan de Veerse Watergang, met het uitzicht op de Oostkerk en de molen. Aan de voet van de Oostkerk is Han geboren en daar woont hij nog steeds. De karakteristieke koepelkerk werd in 1647-1667 gebouwd als eerste protestantse kerkgebouw in de stad. De kerk werd voltooid volgens advies van de bouwmeester Arent 's-Gravesande, die ook de Marekerk in Leiden had gebouwd. Deze kerken lijken ook op elkaar. De stellingmolen De Koning dateert van 1882 en is nog steeds in gebruik.

Het gebied op de voorgrond is inmiddels onherstelbaar veranderd, eerst door de aanleg van een rommelig bedrijventerrein en vervolgens door de autoweg N57 met een doolhof van rotondes, op- en afritten en viaducten. Han Reijnhout moet nu wat verder van huis om mooie plekjes vast te leggen. Daarvoor zal hij nu eerder de racefiets pakken, want dat doet hij nog steeds.

Bronnen:

Ad Beenhakker: Naar Zeeland! Schilders van het Zeeuwse landschap, 2016.

Uit de Kunst, hedendaagse landschapsschilders van Zeeland. Samengesteld door Jan van den Boom.

Gees van Hemert: Han Reijnhout, portret van een Zeeuwse kunstenaar.

Literatuur: Gees R. Gmelich Meijling-van Hemert en Ruden Riemens, Han Reijnhout, portret van een Zeeuwse kunstenaar (2009).

Vrede in je hart

Kerstmis verwijst naar vrede in je hart. Dat is één van de vele associaties die bij Kerstmis horen.

De bredere context van die gedachte is dat er midden in een nacht, in de donkerste tijd van het jaar, een klein en kwetsbaar kind geboren wordt dat vrede op aarde komt verkondigen.

Vrede in je hart suggereert een toestand van rust en betekent dat we tevreden en liefdevol zijn en in vrede met elkaar leven. Wie in vrede leeft, kan zijn hart laten spreken en zichzelf omarmen. En wie zijn hart openstelt voor zichzelf kan dat vast ook voor anderen.

Dat is een bekende gedachte van de middeleeuwse mysticus Meister Eckhart, die ooit al zei: ‘Als jij jezelf liefhebt, heb je de hele wereld lief.’

Een mooie praktijk. Als je hart openstaat, ben je toegankelijk en is er ruimte voor de ander. Als we liefde willen delen, is dat welkom en kunnen twee of meer mensen zich met elkaar verbinden en elkaar in liefde promoveren.

In het contact met anderen kan het nuttig zijn je hart te beschermen.

Maar dat mooie gebaar houdt wel een risico in en het is niet aan te bevelen om je hart altijd open te hebben staan. Soms is het verstandiger je hart te sluiten. Niet altijd hebben anderen goede bedoelingen.

Er zijn er die energie van jou ‘stelen’ of die hun problemen en ontredde in jouw hart dumpen.

Dat is geen morele kwestie, dat doen mensen niet bewust. Ze weten het vaak niet eens, maar er klinkt wel een hulpvraag in door en die luidt: ‘Help me, red me.’ Er zijn redenen waardoor zij niet in vrede kunnen leven. Vaak zijn die te vinden in hun levensloop.

Onze menselijke neiging is om anderen te redden en we denken dan: ‘Wees niet zielig, ik kom je redden. Ik zal zorgen dat jij je weer comfortabel voelt.’ Dat lijkt mooi, maar in feite is het onbegonnen werk en je hart krijgt het zwaar te verduren.

In zo’n geval kun jij je hart beter beschermen, wat iets anders is dan je hart blokkeren. Je hart beschermen is bijvoorbeeld mogelijk door een schild te visualiseren in een heldergroene kleur dat je voor je hart positioneert. Vanuit die bescherming kun je wel iets doen.

Een therapeut gebruikt een prudente aanpak en wijst de ander een weg om op eigen benen te gaan staan. Maar de meesten van ons zijn geen therapeut en kunnen simpel gewoon neutraal en compassievol naar de ander luisteren, maar wel met een beschermd hart.

Ton Roumen is een ervaren coach, retraiteleider en spreker.

Hij publiceert boeken en artikelen over spirituele thema’s en persoonlijke ontwikkeling.

*Meer informatie:
www.bezinnen.com*

Christmas carols zijn sacraal; ze raken je ziel

*We vieren Kerstmis rond de kortste dag van het jaar, de winterzonnepunt.
Mensen dansten bij die zonnepunt rond stenen cirkels en reciteerden heidense liederen
die zich ontwikkelden tot christelijke liederen over de geboorte van Jezus.*

De eerste kerstliederen

In 129 na Chr. kondigde een Romaanse bisschop aan dat het lied *'Angel's Hymn'* gezongen moest worden tijdens de kerstdienst in Rome.

Sint Hilarius van Poitiers (315-368) componeerde het Latijnse kerstlied *'Jesus refulsit omnium'* (Jezus verlicht alles) in de vierde eeuw, vermoedelijk na de eerste geregistreerde kerstviering (in 336 na Chr.).

Ook in de vierde eeuw componeerde de Romeinse christelijke dichter Prudentius *'Corde natus ex Parentis'* ('geboren uit zijn Vaders hart').

De middeleeuwen

In de middeleeuwen waren er liederen die specifiek met kerst werden gezongen. De teksten voor deze kerstliederen kwamen uit verschillende bronnen, zoals het Oude Testament, het Nieuwe Testament, werken van Sint Ambrosius (340 - 387) en anonieme dichters.

Gregorius I was paus van 590 tot 604.

Ook de melodieën van de kerstliederen kwamen vanuit verschillende bronnen. De basis van de muzikale stijl is op Paus Gregorius (540-604), de grondlegger van het Gregoriaans, terug te voeren.

Enkele Gregoriaanse gezangen voor kerst zijn het bekende *Rorate caeli desuper* ('dauwt hemelen uit den hoge'), *Puer Natus est nobis* ('een jongen wordt voor ons geboren'), het *Ave Maria*, *Gratia Plena*, het *Alleluia: Dies sanctificatus illuxit nobis* ('het licht van de heilige dag is over ons opgegaan') en de *Laetabundus exsultet fidelis Chorus* ('hoe laat zich de blijdschap horen').

En ander oudchristelijk kerstlied werd in 760 geschreven voor de Grieks-Orthodoxe kerk. En dat was in feite het startschot: overal ter wereld werd nu kerstmuziek geschreven. Maar populair waren die kerstliederen totaal niet. Ze werden namelijk allemaal in het Latijn gezongen, en dat kon de gewone burger natuurlijk helemaal niet begrijpen.

Het Duits/Latijnse kerstlied *'In dulce júbilo'* (later gebruikt door Johann Sebastian Bach) dateert ook uit de middeleeuwen.

Kerst dichter bij het volk

Een belangrijke bijdrage aan het begrip van kerstfeest en de uitvoering van kerstmuziek komt van Sint Franciscus van Assisi (1182 – 1226). Hij introduceerde de kerststal met kribbe en kerstspelen in de kerk, speciaal om de ongeletterde bij het feest in de kerk te krijgen en zo God dichterbij alle mensen. De os en de ezel werden door hem bij de stal gezet om zo de armen bij het kerstverhaal te betrekken. Zij kenden de os en de ezel, omdat die dichterbij hen stonden dan de rijke wijzen uit het oosten. Het kerstspel verlevendigde en verduidelijkte de menswording van God voor de gewone mensen.

Franciscus en zijn volgelingen vroegen zich ook af, waarom de duivel alle goede melodieën moest hebben. Ze bedoelden hiermee de populariteit van de seculiere liederen en de volksmuziek; die liederen hadden kracht en vitaliteit. Die liederen resulteerden uiteindelijk in de meest karakteristieke aspecten van de kerstmuziek en kwamen tot hun hoogtepunt in de *carols*.

Sint Fransiscus van Assisi.

Carols

De term ‘carol’ houdt oorspronkelijk vermoedelijk verband met het Latijnse woord *choraula*: een dans onder begeleiding van een fluit. In de middeleeuwen betrof het populaire balladeachtige liederen die door een solist gezongen werden, waarbij de luisteraars -al dan niet dansend- participeerden met een refrein (*burden*), waarmee de carol opende. In de kerk werden carols, sinds de vijftiende eeuw dikwijls polyfoon bewerkt, aanvankelijk door de professionele musici uitgevoerd. Carols zijn nadrukkelijk bedoeld om door het volk gezongen te worden. Verreweg de meeste carols handelen over advent en kerst.

De carol is afgeleid van de ‘carole’, een van oorsprong Franse rondedans met zangbegeleiding. Na ca. 1350 werden de liederen ook ingezet voor religieuze doeleinden op festivals en in ‘mysteriespelen’, een middeleeuwse vorm van religieus theater. Deze religieuze carols hadden Latijnse teksten.

De zangers van de carols waren gewijde priesters en diakenen van de kathedralen, koninklijke kapellen en universiteiten en waren zeer bekwame zangers. Tot in de 15e eeuw werd de carol verder muzikaal uitgewerkt. Een bekende middeleeuwse carol is bijvoorbeeld het *Edi Beo Thu Hevene Quene*.

Edi beo Thu hevene quene

‘*Gezegend zijt gij, hemelse koningin*’ is een dertiende eeuws Engelstalig lied ter ere van de Maagd Maria, geschreven in het Middelenegels. Het drukt vertrouwdeheid en romantische gehechtheid uit in een relatie met Maria.

Notre Dame de Grasse (genade), Toulouse.

Thema's

Het thema dat vaak voorkomt in carols is de komst van het kind in de kribbe. Dan gaat het dus over de stal, de os en de ezel. En de engelen die in de kerstnacht zingen. Maar de wederkomst zit er ook in. Dus dat Christus zal komen en alle tranen in de ogen zal wissen. En dat er vrede is. En alles zal zijn, zoals het zou moeten zijn. Die thematiek komen we ook in veel carols tegen.

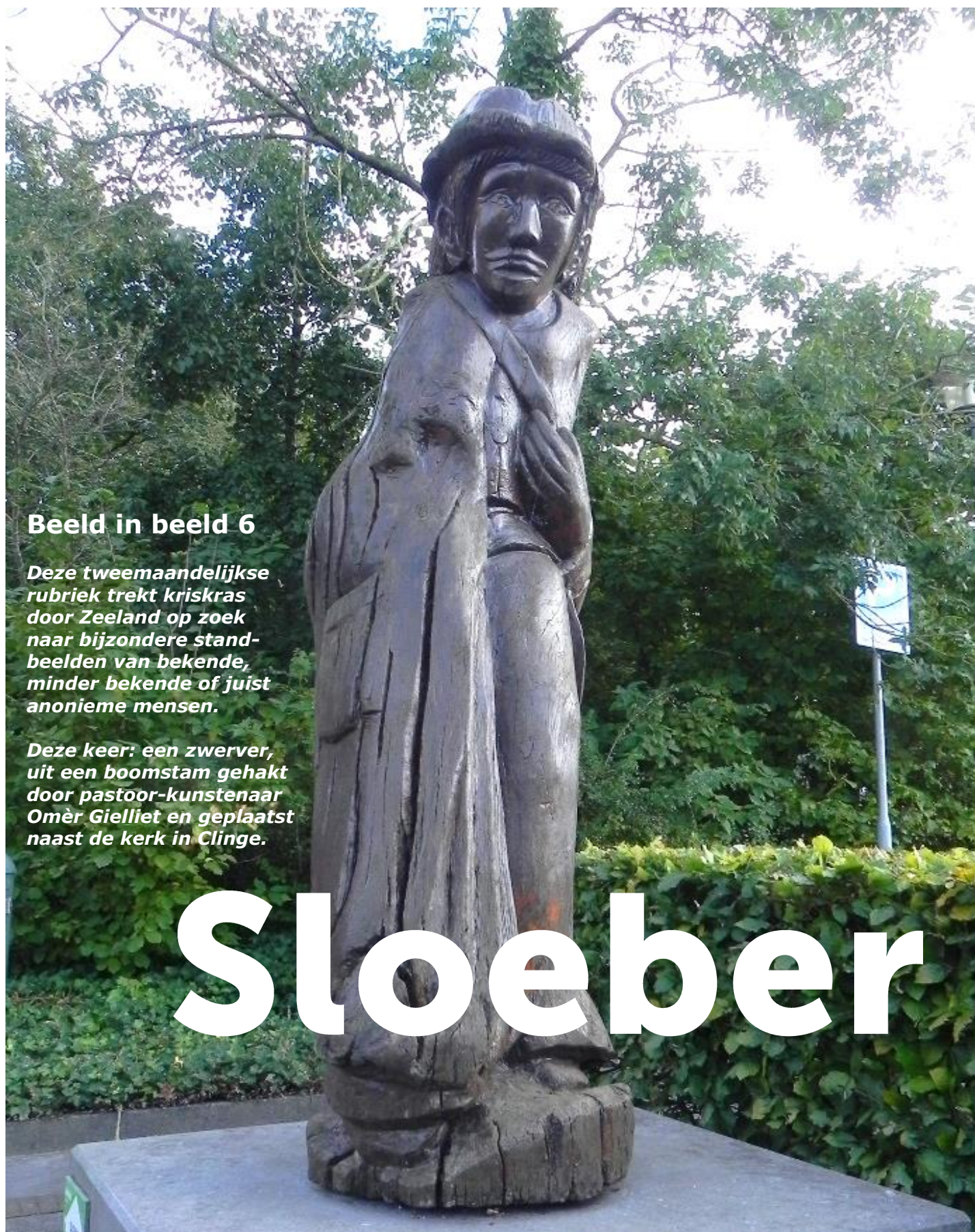
Juist in deze donkere tijd waarin er polarisatie en oorlog is, willen mensen dat visioen van vrede, liefde en warmte zingen.

Kijktip: kerstavond, BBC, A Festival of Lessons and Carols from King’s College Cambridge.

King’s College zingt dan in de ‘carol-mistraditie’.
Luistertip: carol jazz-arrangementen van artiesten als Frank Sinatra, Ella Fitzgerald en Bing Crosby.

Zalig Kerstfeest!

Rob Rijkschroeff

Beeld in beeld 6

*Deze tweemaandelijks
rubriek trekt kriskras
door Zeeland op zoek
naar bijzondere stand-
beelden van bekende,
minder bekende of juist
anonieme mensen.*

*Deze keer: een zwerver,
uit een boomstam gehakt
door pastoor-kunstenaar
Omèr Gielliet en geplaatst
naast de kerk in Clinge.*

Sloeber

Standbeelden zijn van steen of van brons. Meestal waar, maar dan hebben we buiten pastoor-kunstenaar Omèr Gielliet gerekend. Hij heeft wel duizend beelden en reliëfs tevoorschijn gehakt uit een boomstam of een gevonden, vaak aangespoeld stuk hout. Vaak staan of hangen deze kunstwerken binnen, maar we staan deze keer stil bij een buitenbeeld. Het doet een beroep op onze gastvrijheid, of we nu een ‘dragende motivering’ hebben of niet. Zijn we niet allemaal zwerver op zoek naar liefde?

Gastvrijheid

Sloeber of Sloeberke was de bijnaam van Isaak Fenijn (‘Sakke Fenien’, 1889-1950), een uit Breskens afkomstige zwerver, die begin vorige eeuw bedelend door Zeeuws-Vlaanderen trok. Tussen 1935 en 1943 was hij vooral in de omgeving van Clinge.

Het was een brave man die door dorpsgemeenschappen en veldwachters goedmoedig werd gedoogd. Een beetje zoals Swiebertje, die in 1936 in boekvorm tot leven kwam. Maar omdat ‘landlopen’ verboden was, verbleef Sloeber ook enige tijd in Middelburg en Veenhuizen, waar hij ‘heropgevoed’ werd. Het is goed mogelijk dat Omèr Gielliet, geboren te Biervliet in 1925, Sloeber geregeld tegenkwam.

Dat, en het verzoek om een beeld voor Clinge met als thema ‘gastvrijheid’, resulteerden in het beeld dat in 1984 bij de Sint Bernardusschool werd onthuld, ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van ‘zwakzinnigeninstituut’ De Sterre, het latere Tragel. Later werd het beeld herplaatst op zijn huidige plek, naast de Sint Henricuskerk.

Iets te verbergen?

Op Sloebers sokkel staat: “Ja, een zwerver dat ben ik en dat ben jij”. Gielliet zei bij de onthulling dat in wezen “iedereen een Sloeber is; iedereen vraagt begrip, liefde en aandacht, maar hij heeft ook iets te verbergen: wat boter of een haas of misschien een fles”.

Sloeber heeft inderdaad wel wat te verbergen, want wat zit er toch in

Sloeber voor de Sint Henricuskerk te Clinge.

die schouder tas, waardoor de man wat scheefloopt? Een gestroopt dier misschien? Gielliet wilde het niet uitsluiten.

Op de website vertelt de Dorpsraad: “Voor Clinge is Sloeber een symbool van gastvrijheid en integratie”. Dat zal zeker waar zijn; Clinge heeft vast geen Spreidingswet nodig.

Het neemt niet weg dat Sloeber ook gretig is ‘benut’ door de plaatselijke carnavals- en tennisvereniging door evenementen en prijzen naar hem te vernoemen. Als je als tennisser meedoet aan het Sloebertoernooi, weet je van tevoren dat het prijzengeld niet enorm hoog zal zijn, toch?

Alleen hout

Gielliet was na het Grootseminarie te Hoeven vanaf 1950 kapelaan te

Stampersgat, Zegge, Clinge, Sas van Gent, Oostburg en Breskens/Groede. In 1969 werd hij voor de rest van zijn leven ‘meneer pastoor’ te Breskens. Hij overleed aldaar in 2017.

Vanaf 1968 maakte hij vele beelden, zo goed als allemaal van hout, over het algemeen van onbewerkte stukken boomstam of van door de zee ‘behandelde’ takken, zoals het indroevige Christusgelaat, dat hierbij afgebeeld is. “Ik houd van hout dat oud is en *out*”, zei Gielliet, en ook: “Hout vertelt uit zichzelf al meer dan steen”. Hoewel houten beelden kwetsbaar zijn buiten, staan er heel wat beelden van Gielliet nog steeds buiten, bijvoorbeeld in Breskens. En dus ook Sloeber in Clinge.

Toen het decennialang aan de elementen was blootgesteld, was duidelijk dat er ingegrepen moest worden, als Sloeber overeind wilde blijven. Uit een burgerinitiatief kwam in 2020 een grote restauratie- en conserveringsactie voort. Sloeber staat er weer voor een flinke tijd patent bij.

Accent

Een paar jaar voor Gielliets dood in 2017 schreef Ton Bakker een boek dat zo ongeveer als catalogus-plus van Gielliets werk beschouwd kan worden: foto’s (met toelichting) van meer dan duizend beelden en reliëfs!

In de titel *Omer Gielliet in beeld* en ook in het boek zelf ontbreekt in Gielliets voornaam consequent een accent grave, en dat is in

Christusgelaat, gesneden uit een op het strand gevonden stuk hout (bron: www.artway.eu).

en op websites bijna altijd ook het geval. Omdat in Gielliets overlijdensadvertenties wèl dat accent staat, houden we het – tegen de stroom in – in dit artikel in ere. Al is de kans groot dat het Omèr zelf helemaal niets kon schelen.

Vreemde snoeshaan

Op allerlei manieren ontleen ik veel plezier aan het verzorgen van deze rubriek; je leert nog 's wat en je komt nog 's ergens. Maar deze aflevering heeft in dit verband iets speciaals, omdat bij het schrijven ervan een weggesleten jeugdherinnering tot leven kwam. Ik ontdekte namelijk dat ik als jongen van 16 of 17 jaar Gielliet ontmoet heb. Hier

volgt de reconstructie. Mijn havo-groep van de Christelijke Scholengemeenschap Overvoorde te Rijswijk ging begin jaren '70 op 'werkweek' naar het Oecumenisch Vormingscentrum Hedenesse te Cadzand (ter ziele gegaan in 1989).

Een vormend uitje was naar het atelier van een beeldhouwende pastoor. Een vreemde snoeshaan, vonden we allemaal, stoere protestantse jongens als we waren. Lang haar had-ie en hij hakte wat in hout – eigenlijk is dat het enige wat ik me concreet van hem herinner. En zo viel het kwartje, ruim vijftig jaar later. Het zou natuurlijk voor dit artikel geweldig zijn als ik kon vertellen dat Gielliet in zijn atelier toen bezig was met Sloeber. Maar dat is niet aannemelijk, want Sloeber werd geplaatst in 1984. Helemaal uit te sluiten is het natuurlijk ook weer niet... Ik heb in de catalogus van de Zeeuwse Bibliotheek een boek van Gielliet uit die tijd opgesnord, in de hoop meer herkenning en herinnering tot leven te wekken.

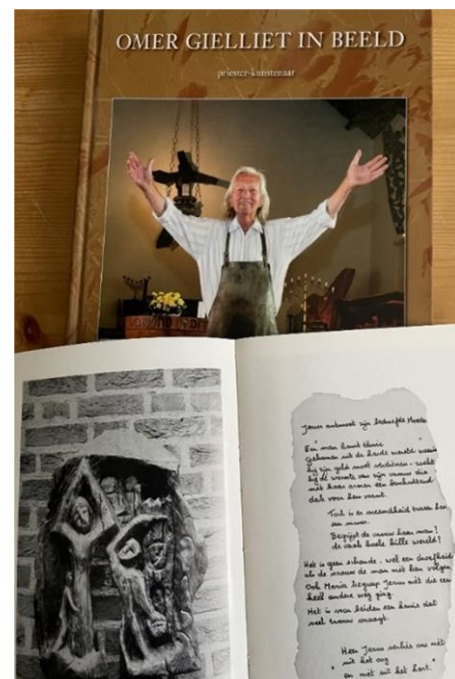
Bescheidenheid

Dat opgesnorde boek bleek een boekje van 16 pagina's te zijn: *Kruisweg* uit 1973. Links telkens een foto van een houten sculptuur (te vinden in de Heilige Barbarakerk te Breskens), rechts een meditatieve tekst in handschrift, allebei over de veertien staties van Jezus.

Vormgegeven en gedrukt door Pieters, Groede – een begrip in die tijd. Maar wat ontbreekt ten enenmale op en in het boekje? De naam Omèr Gielliet! Ik houd het maar op vergaande bescheidenheid van de maker/schrijver, wat moet je anders?

Het boekje – u raadt het al – leverde overigens geen link met Sloeber of met mijn vormingsweek op, dus mijn herinneringen blijven soppen in het moeras dat vergetelheid heet. Maar er is toch een winstpunt: als ik voortaan in Oost-Zeeuws-Vlaanderen moet zijn, rij ik zeker en vast even langs Sloeber. Voor mijn vorming.

Tekst en foto's: Arend van der Wel

*Het boek met alle beeldhouwwerken van Omèr Gielliet (2015) en twee pagina's uit *Kruisweg* (1973).*

Arend van der Wel (Naaldwijk, 1956) woont sinds 1980 in Zeeland.

Hij werkte als redacteur/uitgever bij een drukkerij, voorlichter bij een Zeeuws waterschap, communicatieadviseur bij de gemeente Goes en als freelance tekstschrijver voor Zeeuwse organisaties. In de *Bevelandse Bode* schrijft hij sinds 2021 de column 'Goes Gezien – door Arends oog'.

Hemelse mossels

Wat waren de mossels (Zeeuws voor mosselen) heerlijk op de bijeenkomst van de Senioren Vogelwaarde op vrijdag 15 november in het Dorpscentrum in Vogelwaarde.

De allereerste bijeenkomst, na de samenvoeging van KBO-Stoppeldijk en KBO-Boschkapelle tot Senioren Vogelwaarde.

En het was gelijk een mooie klapper. Meer dan 60% van de leden was er op afgekomen, bijna 100 leden. Dat was een verdubbeling van het aantal dat er zich de afgelopen jaren aanmeldde. Een teken dat er duidelijk weer schwing zit in de afdeling.

En terecht ook dat er zoveel mensen op afkwamen, de mossels waren weer supervers die morgen aangevoerd uit Yerseke. En met een groep helpers die de klappen van de zweep kent, omdat zij dit al vele jaren doen, niet alleen bij de senioren, maar ook bij de plaatselijke voetbalclub. Met een oud-mosselvisser aan de vuren en ervaren secondanten kon het ook niet beter.

Oud-voorzitter Piet Remorie werd met zijn vrouw Rosa nog eens extra belicht door voorzitter Wilfried Bral.

Alle gebruikte groenten werden door hen zelf geselecteerd en gesneden. Veel werk allemaal, dat ze al vele jaren doen.

Zaaks voor het nieuwe bestuur het geheime recept te borgen voor de toekomst, zodat tot in lengte van dagen deze mosselmaaltijd op de agenda kan blijven staan in Vogelwaarde.

De volgende activiteit is op 20 december de kerstviering in het Dorpscentrum. Momenteel wordt er door het vrijwel volledig nieuwe bestuur hard gewerkt aan de samenstelling van het jaarprogramma voor 2025 met mogelijk een scala aan nieuwe activiteiten.

Maandelijks zal er ook een nieuwsbrief aan de leden worden gestuurd, opdat zij goed op de hoogte zijn van wat er allemaal binnen de afdeling en daarbuiten speelt. De nieuwe website is nog in opbouw: www.kbozld.nl/vogelwaarde

Senioren Vogelwaarde moet een vereniging worden waar iedere senior in Vogelwaarde bij wil horen.

Tekst en foto: Ron de Kort.

Een rugzak vol tradities

Gooi wat in mijn schoentje

Kreeg u als klein kind thuis met Sinterklaas of met Kerstmis cadeautjes?

Zelf eenmaal ouder raakte ook u vast heel snel gewend aan de gewoontes rond het Sinterklaasfeest zoals de schoen zetten of surprises maken.

En voor je het weet, ben je grootouder en laat je je kleinkinderen niet alleen hun schoen zetten, maar haal je ook dezelfde grappen en grollen uit die je eigen kinderen zich van jou nog goed kunnen herinneren.

Een wortel in het verleden

Deed u als kind wel eens een wortel in uw schoentje, met een briefje erbij: voor het paard van Sinterklaas!? Wie van u zet -wellicht geïnspireerd door Mr. Bean!- voor zichzelf ieder jaar een schoen bij de open haard? Een wortel in het heden?

Ieder van ons heeft zijn of haar gewoonten en gebruiken, tradities en rituelen, herinneringen en ervaringen van vroeger, ook rond het vieren van Sinterklaas. Dat rugzakje vol tradities maken wij geschikt voor ons eigen leven. Wij halen er oude tradities uit, stoppen er nieuwe gewoonten in of geven gebruiken een eigen accent. Wij nemen van onze ouders over wat voor ons van waarde is en brengen daar -al dan niet bewust- veranderingen in aan.

Tradities en rituelen hebben alles te maken met ons leven nu, maar vormen tevens de band met ons verleden.

Tradities zijn gewoonten van nu, maar met een wortel in het verleden.

Surprises

Het Nederlands Centrum voor Volkcultuur heeft onderzoek gedaan naar de belangrijke tradities in Nederland. De onbetwiste nummer 1 in de Top 100 van de meest populaire Nederlandse tradities is pakjesavond. Dit 'heerlijk avondje' gaat vooraf aan de naamdag van Sint-Nicolaas op 6 december.

Deze Sinterklaasviering ter ere van de goedheiligman uit Spanje heeft een lange historie.

Ineke Strouken beschrijft in het boek *'Dit zijn wij'* historische achtergrondverhalen bij het Sinterklaasfeest. In Nederland is het genereuze karakter van Sint Nicolaas al meer dan zevenhonderd jaar bekend. Natuurlijk vertelt ze ook honderduit over pakjesavond en het elkaar verrassen en verblijden met surprises en gedichten.

Heerlijk avondje

Ook als de kleinkinderen al jongvolwassenen zijn, is het heel goed mogelijk met elkaar een surpriseavond te organiseren. Dat kan trouwens ook met burens, vrienden of oude bekenden. Al was het maar voor een gezellig avondje met warme chocolademelk en een stuk gevulde speculaas of een van die vele andere typische decemberlekkernijen.

Wat past er in deze decembermaand in Wij Zêeuwen beter bij de rubriek 'Een rugzak vol tradities' dan een van de honderden Hersenspinsels van Augustinus, waaronder dit verhaal over die aloude goedheiligman?

Rob Rijkschroeff

Foto's: Innofeet, Felix.nl, Shutterstock.

Heerlijk avondje

Hersenspels
377

Laat ik eerlijk zijn. De titel van dit gespinsel is niet mijn vondst. De inhoud spookte al wat langer in mijn spinselpan, maar ik kon geen geschikte naam vinden. Tot ik het boekje “Mevrouw van Dam en ik” kocht en ging lezen. Het boekje is van ex PZC-journalist Willem van Dam, die vanaf 2007 tot half 2022 bijna 800 van zulke stukjes in de PZC schreef. Het was op donderdag altijd het eerste artikel dat ik las. Prachtig proza dat de waarheid geen geweld aandoet. Gebaseerd op ware gebeurtenissen en op gedachtenkronkels van de schrijver.

De titel zegt het al. Het gaat over Sinterklaasavond en verscheen op 5 december 2013. Natuurlijk ging het over kinderen die met Sinterklaas geen cadeautje kregen, omdat de blauwe dat niet kon trekken. En dat komt vandaag ook weer voor.

Maar het is niet alleen de jeugd die dit overkomt. Ook veel ouderen krijgen met Sinterklaas geen presentje meer. En ook altijd om een trieste reden. Overlijden partner, onmin met de kinderschaar, ruzie met burens of in de biljartclub. Te veel om op te noemen.

Maar... er zijn er nog heel wat ouderen die op het “heerlijk avondje” toch nog een presentje krijgen. Voor velen wel verwacht, maar voor sommigen onverwacht. En daarover gaat het volgende deel van deze Hersenspinsel.

Op een Sinterklaasavond ging (klein) Pietje Platzak in zijn nieuwe huisje bij het raam van de woonkamer zitten om de krant te lezen. Die kreeg hij iedere dag van een buurman in de bus. Hij had voor zijn doen lekker gegeten, zodat hij met een welgevulde maag aan het lezen van de krant begon. (Klein) Pietje Platzak had betere tijden gekend. Dat was in de jaren dat hij als een welgestelde zakenman door het leven ging en een flinke cent verdiende. Daarvan kon hij ruimschoots leven.

Maar klein Pietje (hij was niet zo heel veel turven groot) had geen financiële knobbel. Daardoor ver-speelde hij veel van het geld dat hij in die jaren in allerlei kleinere bedrijven belegde. Niet omdat hij zelf met zijn geld knoeide, maar omdat nogal wat van de bedrijfseigenaren, die hij hielp, niet helemaal oksel fris waren.

Ze deden vaak andere dingen met Pietjes geld, waardoor hij ernaar kon fluiten. Dat was de grootste oorzaak dat hij nu op zijn centjes moest passen.

Maar er waren ook mensen die hij geholpen had, die hem niet in de steek lieten. Ze hielpen hem om toch een menswaardige oude dag te beleven. Daarom mopperde Klein Pietje niet en begon hij aan het lezen van de lokale nieuwsbrengrer.

Hij was zelfs zo in de lectuur verdiept dat hij de huisbel niet hoorde rinkelen. Maar omdat de beller veel geduld had, hoorde Pietje de bel op den duur wel en haastte hij zich naar de voordeur. Wie zou er zo laat nog bij hem op bezoek komen?

Toen hij de deur opende, zag hij tot zijn grote verrassing Sinterklaas met een paar Pietermannen. Verbaasd liet Pietje zijn bezoekers binnen en wachtte af wat de Sint te vertellen had. Die vertelde hem dat mensen die hij vroeger geholpen had een surprise voor hem hadden.

Ze konden die door de omvang niet inpakken, maar op een speciale oorkonde stond dat Klein Pietje zijn hele leven in het huisje mocht blijven wonen en dat alle vaste kosten door de hulp-Sinterklazen betaald zouden worden.

Het hoeft natuurlijk geen betoog dat het voor Klein Pietje Platzak alsnog een ‘Heerlijk Avondje’ werd.

Door een fles met iets ‘onder de kurk’ en ook nog wat taaipoppen en peperbollen, konden ze de “bloemetjes buiten zetten”. Zeker toen bleek dat zijn stulp Sints laatste bezoekadres was.

En zo hadden Klein Pietje en zijn gasten toch een heerlijk avondje met veel gezang. Niet meer met dans, maar alleen met zang. Het repertoire bestond uit alle Sinterklaasliedjes waarvan de feestneuzen de teksten nog wisten.

En toen de Sint en Pietermanknecht huiswaarts keerden, scheen de maan nog volop door de bomen en wachtte de stoomboot naar Spanje geduldig op zijn speciale gasten.

Augustinus

Vogels kijken in de **Schakerloopolder**

Als je vanaf de Oesterdam het eiland Tholen op rijdt, zie je direct na de dam aan de linkerkant van de weg een prachtig natuurgebied. Laaggelegen weilanden, afgewisseld met ondiepe plassen en stukjes moeras met in het zomerhalfjaar een kudde grazende koeien. Ook wanneer je niet speciaal op vogels gericht bent, valt het onmiddellijk op hoe vogelrijk het gebied is.

De Schakerloopolder -zo heet dit natuurgebied- is bij vogelaars heel befaamd. En dat komt niet alleen, omdat er grote aantallen eenden, ganzen en steltlopers zitten. Er worden in de Schakerloopolder ook met de regelmaat van een klok bijzondere soorten gezien, die je maar zelden tegenkomt.

Om maar een paar highlights van de laatste jaren te noemen, onder meer de Aziatische goudplevier, de grote grijze snip, de roodpootvalk en de poelruiter. Afgelopen winter was er wekenlang een strandleeuwerik present en ook dat is een buitenkansje.

Strandleeuwerik.

Nog maar een jaar of vijftien geleden kon je in de winter altijd wel strandleeuweriken vinden langs de parallelweg op de Oesterdam. Maar nu onze winters steeds warmer worden, blijven de strandleeuweriken hangen in het Waddengebied en zijn ze in onze Delta ronduit schaars.

Maar hoe aantrekkelijk ook; als je alleen maar voor zeldzaamheden op pad gaat, kan je als vogelaar beter thuisblijven. Want ook juist aan gewone alledaagse vogels valt zo ontzettend veel te zien. De meest talrijke is vaak de smient, bijvoorbeeld de eenden die hier in de winter in rijke mate aanwezig zijn.

De smient.

Vooral de woerden vallen op door de prachtige rode kop met een goudgele streep over het midden. De roze borst en de parelgrijze vleugels completeren het prachtige verenkleed. Zoals gebruikelijk bij eenden zijn de vrouwtjes wat soberder van kleur en dat heeft alles te maken met het feit dat zij de broedzorg voor hun rekening nemen. Camouflage is dan belangrijk!

Onze smienten zijn broedvogels uit het hoge noorden en de groepen die hier komen om te overwinteren zijn vooral afkomstig uit Finland en Rusland. Een enkele keer hangen er ook in de broedtijd wel eens een paar smienten rond, maar in de Schakerloopolder is broeden nooit geconstateerd. In een groep smienten moet je ook altijd letten op afwijkende exemplaren. Mannetjes met een opvallend lichte kop en een mooie groene vlek die vanaf de ogen naar de nek loopt zijn exemplaren van de Amerikaanse smient. Ze zijn ook een tikkeltje groter dan onze eigen smienten en ze kunnen zomaar onverwacht opduiken.

Behalve smienten zijn ook wintertalingen vrijwel de hele winter present. Het zijn onze kleinste eendjes waarvan zowel de mannetjes als de vrouwtjes opvallen door een mooie, glanzend groene vleugelspiegel. Door kooikers en jagers werden ze vanwege hun kleine formaat wel 'halven' genoemd en de Zeeuwse naam olleventje betekent in feite 'half eendje'. Ganzen zijn er het hele jaar door in de Schakerloopolder.

Rotganzen.

Het mooist zijn de overwegend zwartgrijs gekleurde rotganzen, die hier vanaf september tot ver in mei verblijven. Rotganzen leefden van origine vooral buitendijks, waar het zee gras hun hoofdvoedsel vormde. Maar zee gras is door verschillende oorzaken op de meeste plaatsen verdwenen of heel zeldzaam geworden. Noodgedwongen zijn de rotganzen overgeschakeld op het foerageren op binnendijkse akkers. Daarbij zijn wintertarwe en graszaad favoriete gewassen. De eiwitrijke groeipuntjes van deze planten komen het beste overeen met het eiwitrijke voedsel dat de vogels buitendijks aten. Maar op het land van de boer kunnen rotganzen fikse schade aanrichten en dat wordt ze uiteraard niet altijd in dank afgenomen. Gelukkig heeft de naam rotgans daar niks mee te maken. Die is gebaseerd op het mooie geluid van de vogels dat ongeveer klinkt als rot-rot-rot.

Ook steltlopers zijn er in de Schakerloopolder volop. De prachtige watersnippen bijvoorbeeld, die je vaak pas ontdekt als ze met een hese schreeuw opvliegen en zich in een zigzagvlucht uit de voeten maken. Let vooral ook op het bokje; een wat kleinere verwant van de watersnip die tot op het allerlaatste moment op de grond tussen het riet of andere oeverbegroeiing blijft zitten. Het bokje roept niet als hij opvliegt en zijn vlucht is in rechte lijn. Er is veel meer over de vogels van de Schakerloopolder te vertellen. Maar trek er vooral zelf op uit. Het makkelijkst kom je er als je direct na de Bergse diepsluis de parallelweg van de Oesterdam op gaat.

Dan kom je na een paar honderd meter aan bij het gebied, dat ongeveer 40 hectare groot is. Vanaf de hoger gelegen weg kun je het gebied prachtig overzien.

Tekst en foto's: Chiel Jacobusse.

De watersnip.

Chiel Jacobusse was 43 jaar werkzaam voor Stichting Het Zeeuws Landschap en 36 jaar lang lid van de redactie van het tijdschrift Zeeuws Landschap. Hij werd mede door zijn publicaties in het tijdschrift van de stichting en in de PZC een bekend fotograaf en auteur/publicist. Hij heeft veel boeken geschreven en geïllustreerd over de flora en fauna van Zeeland. Ook een 5-tal boeken in de serie Fauna Zeelandica komen van zijn hand. De liefde voor de natuur werd hem van huis uit met de papepel ingegoten.

Opfriscursus verkeerskennis

Senioren 's-Heerenhoek

Vanuit de afdeling kwam het verzoek tot opfrissen van de verkeerskennis. Veilig Verkeer Nederland reageerde spontaan op het verzoek. Maximaal dertig personen mochten deelnemen aan een cursus van twee keer twee uur. Al snel was het aantal bereikt.

Bij binnenkomst kregen we een boekje bijscholing vernieuwde regels en een flyer medicijnen en verkeer. We willen allemaal zo lang mogelijk onze eigen boodschappen blijven doen. Makkelijk een bezoekje brengen aan vrienden of familieleden. Zolang je dit kunt blijven doen, heb je je vrijheid. Maar je wordt wat ouder en het verkeer vergt veel van je aandacht. Hoe zorg je dan dat je zo lang mogelijk mobiel blijft?

We worden ouder en kwetsbaarder en willen aan het verkeer blijven deelnemen.

De instructeur gaf uitleg over oude en nieuwe verkeersregels, -situaties en -borden. Aan de hand van dia's begon hij met de waarnemingscyclus. We worden trager en gaan ons er qua rijgedrag op aanpassen. Waarnemen, voorspellen, evalueren, beslissen en handelen, het moet allemaal snel gebeuren.

Door de wijze waarop de instructeur uitleg gaf, vloog de tijd. Allerlei normale situaties kwamen aan de orde.

Op de tweede middag kregen we o.a. vijftientig situaties voorgeschoteld. Op een papiertje moesten we de antwoorden schrijven; A, B of C en ja of neen.

Soms zie je door de 'borden' het verkeer niet meer!

Na afloop werden alle getoonde situaties beschreven. De uitslagen waren bedroevend. Slechts één persoon had maar vier fouten. Bij zes fout staken er ook een paar mensen hun vinger op en naar verdere uitslagen werd maar niet meer gevraagd.

Alle deelnemers aan de cursus kregen de mogelijkheid zich aan te melden voor een individuele praktijkrit in de eigen auto (geheel vrijblijvend). Slechts voor € 10 een praktijkles met een erkende rijinstructeur. In de loop der jaren verandert je rijstijl door ervaring, maar ook door fysieke veranderingen. Het is daarom verstandig je rijstijl onder de loep te nemen en weer de puntjes op de i te zetten. Na afloop krijg je een persoonlijk en deskundig advies.

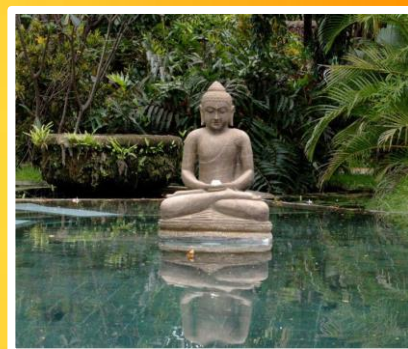
Let op: het is dus geen examen, maar een handige ondersteuning voor iedere verkeersdeelnemer. Vijftien personen gaven zich hiervoor op.

De cursus was geheel gratis. Zelfs de kosten voor zaalhuur en koffie/thee waren hierbij inbegrepen. Alle cursisten vonden het een leerzame opfrisser.

Tekst en fotopresentatie: Kees Rentmeester.

Scheppingsverhalen (4)

*Voor boeddhisten is alles, het volledige universum,
één cyclische beweging zonder einde of begin*

Het Boeddhisme kent geen Scheppingsverhaal

Samsara = Het Wiel van het Worden

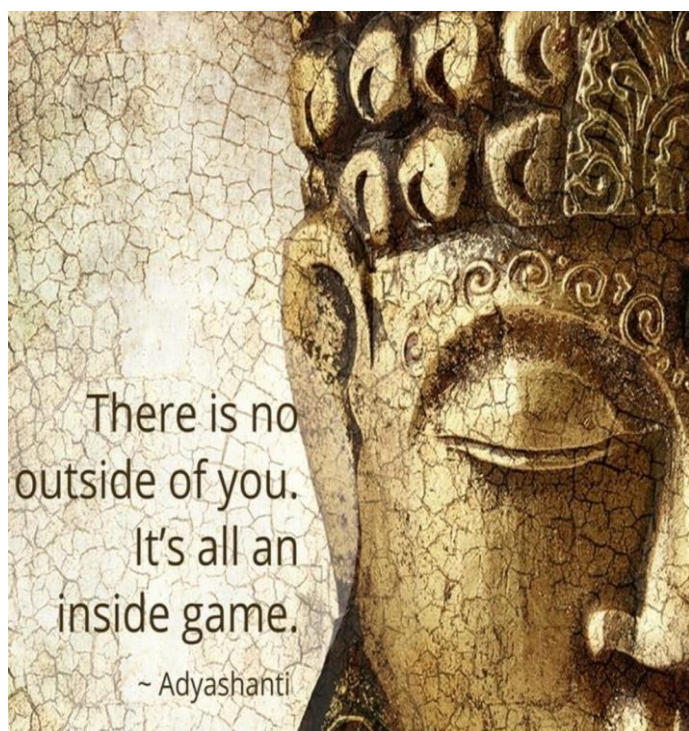
In de rubriek *Scheppingsverhalen* deze keer aandacht voor het boeddhisme. Opvallend genoeg kent het boeddhisme geen scheppingsverhaal. De vraag 'Wie schiep de wereld?' veronderstelt dat de wereld onafhankelijk van ons bestaat en dat hij geschapen is.

Wie schiep de Schepper

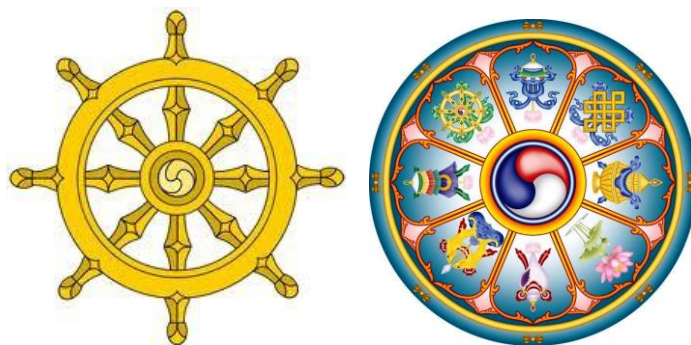
Volgens het Oude Testament was het de Schepper die de wereld schiep, maar wie schiep dan de Schepper? Theologen verklaren simpelweg dat de Schepper zelf-scheppend is. A-theologen stellen dat de Schepper ongeschapen is, omdat hij nooit bestaan heeft. God zou best zelfscheppend of ongeschapen of beide of geen van beide kunnen zijn, maar dat geldt natuurlijk net zo goed voor de wereld als geheel. God zou ook best de Schepper van de schepping kunnen zijn, maar hij zou net zo goed een schepping kunnen zijn van Zijn schepping.

Een schepping is geen noodzaak

Het Boeddhisme verzet zich tegen het verspillen van kostbare tijd aan onvermijdelijk onoplosbare kwesties. Ook verzet het boeddhisme zich tegen rituelen omwille van de twijfelachtige werkzaamheid en omdat de juiste daad een mens verheft en niet een ritueel. Het boeddhisme is ook geen geloof, want er is geen God, geen ziel en ze zien het menselijk lichaam als een geheel; geest en materie. De geest is bij de boeddhisten ingedeeld bij de zintuigen. Boeddhisten kennen zes zintuigen: *reuk, smaak, tastzin, zien, horen en geest*.

In het Westen hebben wij het vrij moeilijk, omdat onze dualistische visie ons steeds dwingt een onderscheid te maken tussen geest en lichaam. Een schepping is geen noodzaak voor de boeddhisten, omdat alles in een draaiende beweging zit vervat zonder einde of begin. Ze noemen dat Samsara, het wiel van het worden. In die cyclus van het wiel zit de wedergeboorte.

Hoewel alle moeilijke vragen openblijven, houden de boeddhisten vast aan een wedergeboorte. Omdat goede daden goede gevolgen hebben en slechte daden slechte in dit leven of in een volgend leven hebben de aanhangers van deze leer de impuls om goed te leven. Liefst zo goed en zo onthecht dat je kunt ontspringen aan de cyclus van de Samsara en dat je totaal bevrijd Nirwana wordt.

Een kosmische religie

Boeddhisten zijn *monisten* in de echte zin van het woord, niet zoals veel westerse monisten. Bij het westers monisme onderscheiden we de materialisten, voor wie alles materie is, en de idealisten, voor wie alles geest is. In feite zijn dat verkapt vormen van dualisme, omdat zij een onderscheid blijven maken tussen geest en materie. Voor een boeddhist zijn geest en materie één.

In feite beantwoordt het boeddhisme als spirituele traditie dan ook het meest aan de wetenschap, zoals Einstein het zelf zei: "Ik geloof dat de religie van de toekomst een kosmische religie zal zijn. De religie die het meest strookt met de wetenschappelijke behoeften is het Boeddhisme."

Door: Rob Rijkschroeff. Foto's: Boeddhista Stockfoto's.

Kossemissie volgens Tomas

In het paasnummer van 'Wij Zêëuwen' lezen we dat volgens de evangelist Johannes de verrezen of wedergeboren Jezus eerst werd gemarteld en gekruisigd, daarna stierf en werd begraven, en op de derde dag is opgestaan uit het graf.

We lezen ook dat Maria Magdalena de eerste was die de levende Jezus herkende, hoewel zij hem niet kon aanraken. Vol overtuiging ging zij naar de leerlingen en vertelde hen over Jezus' verschijning. Op de volgende pagina's lezen we hoe het verhaal verder gaat.

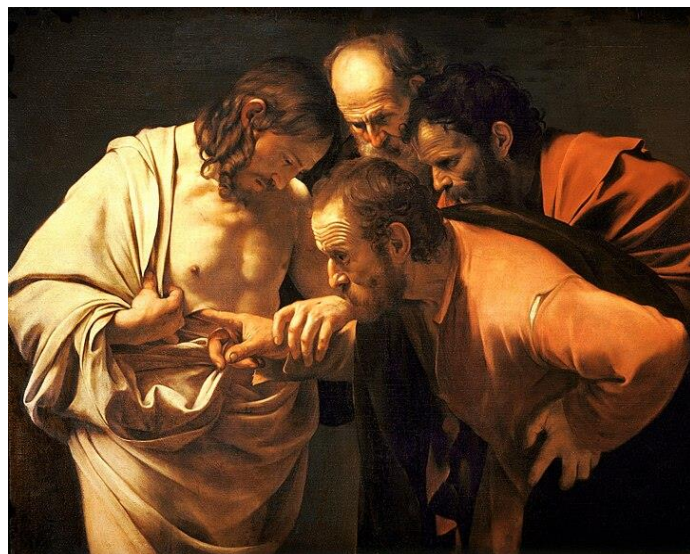
Noli me tangere (Raèk me nie an) door Peter Paul Rubens, collectie Rijksmuseum, Amsterdam.

Jewannes 20:19-29, Jezus verschiend an de leêrliengen

¹⁹ 's Zondagsaevens wazze de leêrliengen bie mekare ekomme, en ao ze de deuren op slot edae. Ze wazze ommers stik benauwd voe de Joodse leiders. Mae Jezus kwam bie ulder stae, en ie zeiën: 'Vrede wense 'k jolder.'²⁰ Daënae liet n ulder z'n anden zie, en ok z'n zieë. De leêrliengen wazze zovee blie dat ze d'n Eêr zagge.²¹ Wee zeiën Jezus 'Vrede wense 'k jolder. Liek a de vaoder mien d'r op uut estierd ei, zo stiere 'k noe jolder d'r op uut.

²² Toen at n dat ezeid aò, bloos t'n over ulder ene, en ie zeiën: 'Je ontvange noe d'n Eilige Geêst.²³ A jolder zonden vergeve, dan bin ze vergeve. En a je ze nie vergeve, dan bin ze nie vergeve.'²⁴ Eên van de twelleve, Tomas (de twilieng), was t'r nie bie toen a Jezus kwam.²⁵ De are leêrliengen zeië tegen z'n: 'Me è d'n Eêr ezie!' Mae um zeiën trug: 'As ik in z'n anden gin spiekergaeten zie daèr a 'k m'n vienger in kan steke, en m'n and nie in z'n zieë kan steke, dan gelôôve 'k 't nie!'

²⁶ Acht daegen laeter wazze de leêrliengen wee bie mekare, en toen was Tomas d'r wè bie. De deuren wazze op slot, mae Jezus kwam bie ulder stae en ie zeiën: 'Vrede wense 'k jolder!'²⁷ Tegen Tomas zeiën die: 'Ier bin m'n anden, steek je vienger d'r maer in. En steek j'n and mae in m'n zieë. Je mò nie mi ongelôôvig weze, mae gelôôvig.'²⁸ Tomas riep uut: 'Mien Eêr en m'n God!'²⁹ En Jezus zeiën: 'Gelôôf je noe omma je mien ezien eit? Zalig bin die a gelôôve zonder da ze eêst ezien è.'

De ongelovige Tomas door Caravaggio, collectie Bildergallerie Sanssouci, Potsdam.

Tomas mocht kennelijk wat geen enkele ander leerling mocht, namelijk Jezus aanraken. Volgens de evangelist Johannes had Tomas dit nodig, omdat hij pas daarna het hele verhaal van de kruisiging en de wederopstanding geloven kon. Tomas wordt bij Johannes afgeschilderd als een onbehouwen vlerk, die maar moeilijk in het gareel te krijgen was. Wij kennen hem dan ook vooral als 'de ongelovige Tomas'.

Sinds de herontdekking eind 1945 in Egypte van het evangelie van Tomas, weten we echter dat deze apostel bepaald niet ongelovig was. Wel zien we in dit evangelie dat Tomas een heel andere visie op de levende Jezus had dan Johannes. Het lijkt er sterk op dat Johannes in zijn evangelie Tomas daarom als ongelovig heeft weggezet. Het Tomasevangelie staat ook wel bekend als het vijfde evangelie. Het is namelijk net zo authentiek als de vier van Matteüs, Marcus, Lukas en Johannes, hoewel het nooit de Bijbel heeft gehaald. Het vijfde boek heeft dan ook een heel ander karakter dan de overige vier. Het Tomasevangelie bevat 114 uitspraken van Jezus, zonder levensverhaal daar omheen. Ook gaat het er niet over marteling, kruisdood, begraving en wederopstanding. Wel gaat het over de eeuwig levende Jezus, zoon van de Vader, die onder ons is.

Tomas, vers 3

Jezus zeiën: 'A joldere voorgangers tegen je zegge: Kiek, 't Keunikriek is van boven in de lucht, dan zu de veugels d'r eêder weze as jolder. En a ze zegge: 't Is van onder in de zeê, dan zu de vissen d'r 't eêste weze. Impersant zit 't Keunikriek gewoon bie jolder van- binnen, daè kunne je 't aol zie. A je j'n eigen kent, dan raék je bekend en dan za je begriep da je d'r eên van den eêwig levende Vaoder bin. Maer a je j'n eigen nie kent, dan leef je in aerremoe. Dan bin je niks as 'n opje aerremoe.'

Tomas, vers 18

De leêrliengen zeië tegen Jezus: 'Zei noe 's oe at 't mie ôns of gaè loape.' En Jezus vroeg: 'È jolder 't begun a ontdekt dan, omma je a naè 't ende gaè zoek bin? Daèr a 't begun is, daè kom 't ende ok. Die a bie 't begun staèt, die is zalig. Wan die weet oe a 't of gaè loape, en ie za de doôd nie ondervinde.'

Tomas, vers 70

Jezus zeiën: 'Je mo t'r eên in j'n eigen gebore laète worre. A die der komt, dan za t'n je redde. Maer a die d'r nie komt, dan ontbreekt 'r wat vanbinnen, en dat wor je doôd.'

Het leven van een mens begint met een godsgeschenk, een klein en zuiver pasgeboren kind. Zo'n kindje is in aanleg perfect, en vertegenwoordigt daardoor het Koninkrijk Gods, waarin het eeuwig leven is. Dit zit dus al in ieder mens, terwijl deze verder opgroeit in de wereld. Apostel en evangelist Tomas stelt dat het zaak is om het zuivere kind van de Vader in jezelf te ontdekken, en dit vooral naar buiten te brengen.

Tomas heeft dit geleerd van de levende Jezus zelf. Tevens is dit wat ook in onze tijd wordt gesymboliseerd door de geboorte van het Kerstkind.

Kerstkind in de Sint-Bonifaciuskerk te Kwadendamme.

Colofon

Hans de Vos uit het Zeeuwse Kwadendamme verdiept zich graag in de lokale, Zuid-Bevelandse geschiedenis en in de Zeeuwse taal waarin hij werd grootgebracht.

Als de taal van het hart kan de moedertaal immers een sterk gevoel van begrip en waarheid tot ontwikkeling brengen.

Dit gevoel is het sterkst bij het verstaan van wijze woorden, bijvoorbeeld die uit de wijsheidsliteratuur in de Bijbel, of die in de Masnavi van Roemi.

REIZEN 2025

U wordt thuis met de taxi opgehaald. Inclusief: alle excursies en entreegelden.

Aan alle KBO-leden in de provincie Zeeland,

Wederom bieden wij u de mogelijkheid aan om in 2025 deel te nemen aan een reis in KBO-verband. Deze reizen worden georganiseerd in nauwe samenwerking met Van Oeveren Reizen. Na inschrijving krijgt u van hen ook de rekening en reisbescheiden. Voor 2025 hebben wij gekozen voor twee interessante reizen. Een weekreis naar **Val di Sole in Italië** en een reis naar het **Drielandenpunt Weil am Rhein**.

Op de volgende pagina's vindt u verkort beide programma's, waar u zich nu reeds voor kunt inschrijven. In verband met de planning en de opties die wij op de hotels genomen hebben, is inschrijven mogelijk tot 1 januari 2025.

Gun uzelf een weekje genieten door u aan te melden op onderstaande adres. U kunt dit naar eigen keuze schriftelijk, telefonisch of per e-mail doen.

Uw reactie verwachten we dan wel **vóór 1 januari 2025** te vernemen.

*Met vriendelijke groet, namens de Commissie Ontwikkeling en Ontspanning (O&O) van KBO-Zeeland.
George de Vijlder, voorzitter.*

OPGAVE REIZEN BIJ:

Betsie v.d. Vijver, tel: 0115 – 608454/06-150 678 65

E-mail: bvandevijver@zeelandnet.nl

Bij aanmelding graag de volgende gegevens doorgeven:

- Achternaam + Voornamen conform ID of paspoort
- Adres + Postcode + Woonplaats
- Telefoonnummer + Noodnummer
- E-mailadres
- Geboortedatum
- Voorkeur zitplaats (voor, midden, achter)
- Eventuele diëten
- Verzekeringen

REISPAPIEREN: Een paspoort of identiteitskaart

VERZORGING BEIDE REIZEN: Halfpension

Kosten annuleringsverzekering: 6% van de reissom per persoon + 21% assurantiebelasting + poliskosten

Kosten reisverzekering = € 1,95 per persoon per dag (Indien u niet aangeeft of u wel of geen verzekeringen wenst af te sluiten, sluiten wij geen verzekering af en is annuleren voor eigen rekening). Reizen vallen onder de ANVR-voorwaarden.

Aantal beschikbare plaatsen;

Op beide reizen zijn maximaal 45 plaatsen beschikbaar en een beperkt aantal 1-persoonskamers. Mocht het aantal inschrijvingen hoger zijn, dan zal er gekeken worden naar een extra reis of alternatieve datum.

De bevestiging van uw reis zal uiterlijk 1 februari 2025 aan u verzonden worden.

VAL DI SOLE

IN DE BRENTADOLOMIETEN

Intensiteit reis: Soms een wandeling. Heuvelachtige omgeving en niet altijd rollatorvriendelijk.

ZATERDAG 21 JUNI t/m ZONDAG 29 JUNI 2025

De voorjaarsreis in KBO-verband gaat dit jaar wel naar de imposante bergwereld van de Brentadolomieten. Een gebied dat in de zomermaanden nog niet ontdekt is door het massatoerisme en daardoor zijn authenticiteit behouden heeft. De natuur hier is overweldigend, met bergpassen, ruige rotsen, maar ook lieflijke bergdorpen.

Uiteraard gaat u een aantal interessante excursies maken, zoals een bezoek aan beroemde tuinen van Trauttmansdorf en Riva del Garda. Deze uitstapjes en ons hotel maken dat u een heerlijke reis zult hebben.

1^e dag: Zaterdag. Na de koffiepauze bij Venlo rijden we over de autobaan via Koblenz en Stuttgart naar ons hotel in Ulm voor diner en overnachting.

2^e dag: Zondag. We rijden over een van de mooiste bergpassen van Zuid-Duitsland, de Zirlberg, en een van de steilste bergroutes van het land. Langs het Stubaital en over de Brennerpas richting Trente. Daarna naar ons gastvrije hotel in Mezzana voor diner en overnachting.

3^e dag: Maandag. We rijden over mooie bergwegen richting Lago di Santa Giustina, een berg-stuwmeer. Daar bezoeken we de tuinen van kasteel Trauttmansdorff met zijn unieke park met middenin het kasteel, waar ooit de Oostenrijkse keizerin Sissi verbleef.

4^e dag: Dinsdag. Een ontspannen dag. We genieten van een machtig landschap en gaan met de skilift naar grote hoogte. Hier kunt u even rondwandelen en genieten van de uitzichten. Aansluitend een lunch (BBQ) in de bergen. Te voet of met een minibusje gaan we naar een mooie plek en genieten we van een gezamenlijke maaltijd.

5^e dag: Woensdag. We brengen allereerst een bezoek aan Trento. Een heerlijke rit door Val di Sole en de Brentadolomieten. Trento is een stad met een indrukwekkend cultureel en architectonisch erfgoed en gelegen in de vallei van de Adige.

6^e dag: Donderdag. We rijden naar Madonna di Campiglio. Na een koffiepauze maken we vervolgens een wandeling naar de watervallen van Nardis. Dan vervolgen we onze weg naar Molveno, met een pauze bij het meer van Molveno.

7^e dag: Vrijdag. Vandaag rijden we naar Riva del Garda, gelegen op het smalste en noordelijkste puntje van het Gardameer, een van de mooiste en gezelligste dorpjes met vele ijssalons, winkelstraatjes en een prachtige wandelboulevard. We maken ook nog een boottochtje over het Gardameer.

8^e dag: Zaterdag. Helaas verlaten we ons prachtige hotel en rijden via het Inntal, München en Nürnberg naar Steigerwald voor diner en overnachting.

9^e dag: Zondag. Door de bosrijke Spessart en het Westerwald keren we terug naar ons land, waar we afsluiten met een diner.

Hotelfinfo: Hotel Sporting Ravelli

U verblijft in een goed ****-hotel in Mezzana met uitzicht op de bergen. Het hotel heeft een gezellige lounge, restaurant, sauna etc. De kamers hebben een bad/douche, toilet en televisie. 's Morgens heeft u een ontbijtbuffet en 's avonds een viergangendiner.

REISSOM: € 1.390,00 pp, inclusief entrees.
Toeslag 1-pk: € 195,00

DRIELANDENREIS

*Intensiteit reis:
Af en toe een
(stads)wandeling.*

MAANDAG 8 SEPTEMBER t/m ZATERDAG 13 SEPTEMBER 2025

Op deze najaarsreis gaan we genieten van het mooiste van drie landen. We verblijven namelijk in Weil am Rhein, nabij het Dreiländereck van Frankrijk, Duitsland en Zwitserland. Door deze gunstige ligging kunnen we u een excursiepakket aanbieden dat zeer gevarieerd is. Het ligt op een steenworp afstand van het zuidelijke deel van het Zwarte Woud, de Vooralpen in Zwitserland en de Vogezes.

1^e dag: Maandag. Door de mooie natuur in Hoog-België en Luxemburg gaan we naar Frankrijk. Door de Vogezes en Elzas-Lotharingen rijden we naar ons hotel in Weil am Rhein, waar we deze week zullen verblijven.

2^e dag: Dinsdag. We brengen vandaag een bezoek aan de bijzonder mooie stad Bazel. Met name de Altstadt is een bezoek meer dan waard. Een historisch centrum, met veel gezellige straten en mooie huizen. Maar ook een bijzondere Rathaus. Deze dag eindigen we met een ontspannen boottocht.

3^e dag: Woensdag. Vandaag staan de Vogezes in Frankrijk op ons programma. De Vogezes staan bekend om de prachtige natuur, het middelgebergte, de pittoreske dorpen en de vele tradities. Via een mooie route rijden we naar Gerardmer, mooi gelegen aan een meer met een gezellig centrum. Via bergwegen met prachtige vergezichten komen we vervolgens in Colmar, een groot levend openluchtmuseum met prachtige vakwerkbouw en juwelen van straatjes, zoals de Quai de Poissonnerie, het Koifhus, het Maison des Têtes en de Saint Martin. Kortom, een heel fijne dag.

4^e dag: Donderdag. Vandaag hebben we een heerlijk ontspannen dag. We vertrekken wat later en rijden een klein stukje naar het Duitse Steinen, waar we het vogelpark zullen bezoeken. Een overzichtelijk en mooi gelegen park, met niet alleen vele soorten vogels, maar ook berberaapjes en kangoeroes. Hoogtepunt van dit bezoek is zonder meer de roofvogelshow.

5^e dag: Vrijdag. Een misschien wat minder bekend gebied staat vandaag op ons programma. Midden in het hart van de Zwitserse Jura, op 50 minuten van Basel, ligt het beschermde natuurgebied van de Clos du Doubs. Het landschap wordt bepaald door bergen en dalen. Saint-Ursanne, aan de oever van de Doubs, spiegelt zich in het water van deze zijrivier van de Saône.

De stitkerk en het klooster uit de 12de eeuw bepalen het kleine middeleeuwse stadje. Na een wandeling vervolgen we via prachtige routes onze weg en brengen we in de loop van de middag nog een bezoekje aan 'Das klingende Museum', dat een internationaal belangrijke collectie muziekautomaten bezit.

6^e dag: Zaterdag. De laatste dag van deze reis is aangebroken. Na een mooi stukje Frankrijk houden we de lunchpauze in Luxemburg. We sluiten deze reis af met een goed diner.

Hotelfinfo: Hotel Best Western Weil am Rhein

Voor deze reis hebben we een fijn hotel in Weil am Rhein vastgelegd. Alle ruime kamers zijn voorzien van bad/douche, toilet, telefoon, televisie, radio enz. Iedere dag een uitgebreid ontbijtbuffet en 's avonds een prima driegangendiner of warm/koud buffet.

REISSOM: € 895,00 pp, incl. entrees.

Toeslag 1-pk: € 155,00

Van Oeveren Reizen

Project "Senioren zelf aan zet"

Senioren Brabant-Zeeland is een project gestart, genaamd "Senioren zelf aan zet".

Het doel van deze campagne is om alle 50-plussers in Oost-Zeeuws-Vlaanderen bewuster te maken van de gevolgen van de vergrijzing en hen aan te moedigen nu al na te denken over hun toekomst op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

Hier zijn de belangrijkste punten van het project in eenvoudige bewoordingen:

- Senioren willen graag in hun eigen omgeving blijven wonen en hun zelfstandigheid behouden, maar ze zijn vaak niet goed voorbereid op de gevolgen van ouder worden, zoals verminderde vitaliteit en gezondheid.
- Veel senioren hebben hoge verwachtingen van de zorg, maar door de groeiende vraag naar zorg en het tekort aan personeel kan aan deze verwachtingen vaak niet worden voldaan.
- Om een goede toekomst op het gebied van wonen, zorg en welzijn te waarborgen, is samenwerking nodig tussen seniorenverenigingen, gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties.
- De campagne "Senioren zelf aan zet" omvat vier bijeenkomsten om senioren te informeren en bewust te laten worden van de keuzes die ze nu kunnen maken voor een betere toekomst.

Bijeenkomsten:

1. Op 20 december 2024:
Bewustwordingspresentatie "Senioren zelf aan zet".
2. Op 24 januari 2025:
Presentatie over wonen
3. Op 19 februari 2025:
Presentatie over zorg
4. Op 19 maart 2025:
Presentatie over sociaal netwerk/gemeente

De bijeenkomsten vinden plaats in "De Lieve", Broodmarkt 8, Hulst, van 13.30 uur tot ongeveer 16.00 uur. Iedereen vanaf 50 jaar is welkom: leden van afdelingen van Senioren Brabant-Zeeland, familie, vrienden, burens enz.

Aanmelden is NIET verplicht, maar kan wel bij jacdebruin@zeelandnet.nl of telefoonnummer 06 10051832.

*Met vriendelijke groet,
Cobie Timmerman-Rottier,
Projectbegeleider Regio Zeeland van Senioren
Brabant-Zeeland*

Jac de Bruin, voorzitter KBO-Hulst voor senioren.

De redactie van Wij Zêêuwen wenst u een ZALIG KERSTMIS EN EEN GELUKKIG 2025

Als de wereld om ons heen donker is, vol van haat, geweld, agressie, als mensen moeten vluchten voor oorlog, of natuurgeweld, en er aan de donkere nacht geen einde lijkt te komen,

*- laat dan een vlammetje van **liefde**, al is het nog zo klein, kwetsbaar en teer, een beetje licht in de duisternis brengen.*

Als we overhoopliggen met onszelf of anderen, als we vol wrok zitten, vol pijn, vol verwachtingen over anderen, de maatschappij, over onszelf,

*- laat dan het vlammetje van **vertrouwen en hoop** oplichten en het donker verdrijven.*

Als de onvrede opvlamt, de haat onoverwinnelijk lijkt, rampen ons overspoelen, als we wel anders willen, maar niet weten hoe en waar we moeten beginnen,

*- laat dan dat vlammetje van de **vrede** ons de weg wijzen door de nacht.*

Over NLDoet

Het Oranje Fonds organiseert op 14 en 15 maart 2025, samen met duizenden sociaal-maatschappelijke organisaties in het land, weer NLdoet; de grootste vrijwilligersactie van Nederland.

NLdoet zet vrijwilligerswerk in de spotlights en nodigt iedereen uit om een dagje het verschil te maken en ertoe te doen!

Meedoen

Vrijwilligers zijn het kloppend hart van vele sociale initiatieven. Het Oranje Fonds laat daarom met NLdoet zien hoe belangrijk actieve burgers voor de samenleving zijn.

Nog geen vrijwilliger? Dan kun je tijdens NLdoet ervaren hoe leuk vrijwilligerswerk kan zijn.

Vrijwilliger zijn dóet iets met je. Voor organisaties is het een mooie kans om nieuwe vrijwilligers aan te trekken.

Heeft jullie afdeling een leuke NLdoet activiteit? Moet het buurtcentrum nodig opgeknapt worden, is de locatie van de Voedselbank aan een sopje toe, wil je een verwendagje voor alle ouderen in het verzorgingshuis of heb je een andere leuke activiteit?

[Meld deze](#) dan vanaf 1 november 2024 aan op deze website en doe mee aan NLdoet 2025!

Ook meedoen als vrijwilliger is simpel; [zoek een leuke activiteit](#) op de website en meld je aan.

Meer weten?

Wil je meer weten over onze campagne of over het Oranje Fonds? Of heb je vragen over een nieuwe of lopende financiële aanvraag?

Neem dan contact met ons op.
T: [030-6564524](tel:030-6564524) (lokaal tarief)
nldoet@oranjefonds.nl
www.oranjefonds.nl

Colofon

‘Wij Zêëuwen’ is een uitgave van Senioren Regio-Zeeland

Blijf ons ondertussen ook volgen op:

 facebook.com/kbo.zeeland.3

en

 [twitter.](https://twitter.com/wijzeeuwen)

Voor al het andere nieuws vanuit Senioren Regio-Zeeland kijkt u op onze website
www.senioren-regio-zeeland.nl

Redactie Wij Zêëuwen:

Jan van den Boom

Lillianne van der Ha

Rob Rijkschroeff

E-mailadres:

wijzeeuwen@kbozeeland.nl

Art Direction

Jan van den Boom

Het toesturen aan ‘Wij Zêëuwen’ van foto’s en teksten impliceert toestemming tot publicatie. Toegestuurde teksten worden niet automatisch geplaatst.

Indien u als afdeling iets te melden hebt voor ‘Wij Zêëuwen’ of de digitale ‘Wij Zêëuwen’ niet meer wenst te ontvangen, dan kunt u dit melden via e-mail: wijzeeuwen@zeelandnet.nl

Kijk voor het laatste nieuws op de websites

www.seniorenregio-zeeland.nl of
www.seniorenbrabant-zeeland.nl

van oeveren reizen

50-PLUS BUSPROGRAMMA

Boek nu zorgeloos uw vakantie

- ✓ Inclusief alle entreegelden
- ✓ Inclusief kofferservice
- ✓ AED en gratis wifi
- ✓ Zeer luxe touringcars
- ✓ Binnen onze regio wordt u thuis opgehaald

Van Oeveren Reizen Zierikzee — 0111- 414348 of www.vanoeveren.nl